

A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.V.21.156/2014/4.

A Kúria a Pocsai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pocsai Nóra Magdolna ügyvéd) által képviselt felperesnek jogtanácsos által képviselt alperes ellen támogatási szerződés létrejöttének megállapítása és más iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 26.G.40.639/2012. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 2014. április 2. napján meghozott 3.Pf.21.111/2013/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes 2014. július 7. napján 20. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelme folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 400.000 (négy százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás:

A felperes 2012. február 7. napján előterjesztett keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy közte és az alperes között az Ipari Park fejlesztéséhez szükséges földterületek megvásárlásának támogatására 34.000.000 forint támogatási összeg folyósítása és a támogatás utólagos, legkésőbb annak folyósítását követő két éven belüli elszámolási kötelezettsége mellett támogatási szerződés létrejött, és ennek teljesítéseként az alperest 34.000.000 forint megfizetésére kérte kötelezni. Másodlagosan a 2177/2008 (XII. 18.) Korm. határozat (a továbbiakban kormányhatározat) 16.c. pontjában foglalt támogatási szerződés létrehozását kérte, annak tartalma megállapítását, és az alperes kötelezését a 34.000.000 forint támogatási összeg megfizetésére. Harmadlagosan kártérítés, illetve jogalap nélküli gazdagodás

jogcímén kérte az alperest 50.413.083 forint, ennek 2011. október 28. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kötelezni. Előadta, hogy a város külterületén Ipari Parkot kívánt létrehozni. A Magyar Köztársaság Kormánya a kormányhatározattal költségvetési átcsoportosítást hajtott végre, és ennek részét képezte (16. pont) az Ipari Park megvalósításának támogatása 34.000.000 forint támogatási összeg biztosításával. A támogatással kapcsolatos szerződés előkészítésére és aláírására az önkormányzati miniszter kapott felhatalmazást. A támogatási összeget 2008 decemberében a felperes számlájára átutalták. A felperes kezdeményezte a támogatási szerződés megkötését, de az alperes jogelődje több olyan feltételt is támasztott, ami a kormányhatározatból nem következett. Mindazonáltal a felperes a szükséges előkészítést megtette, a minisztérium azonban a támogatási szerződés aláírásától elzárkózott. Bízva a kormányhatározat megvalósulásában - saját forrásból - megkezdte az Ipari Parknak szánt területek felvásárlását. Az alperes jogelődje részéről a szerződéskötést szándékosan hátráltatták. A kormányhatározatban írt időig (2010. december 31.) az elszámolást el kellett volna végezni, de ezt a felperes azért nem tudta teljesíteni, mert a támogatási szerződést nem írták alá, jóllehet az ehhez szükséges minden feltételt megteremtett. Utóbb az alperes felszólította a támogatási összeg visszautalására, amelyet végül is inkasszó útján végrehajtott. Az elsődleges keresetét a Ptk. 199. § (3) és 216. § (1) bekezdésére alapozta, valamint arra, hogy az alperest a kormányhatározat alapján szerződéskötési kötelezettség terhelte, és ez a szerződés a támogatási összeg átutalásával ráutaló magatartással létre is jött. A másodlagos keresete a Ptk. 206. § (1) bekezdésén alapult, mert szerződéskötési kötelezettség esetén a bíróság a szerződést létrehozhatja. Ha az elsődleges és másodlagos keresete teljesítésére nem lenne mód, harmadlagos keresetét a Ptk. 339. § (1) és 349. § (1) bekezdésére alapította, mert az alperes jogellenes és felróható magatartást tanúsított, amikor a támogatási szerződés megkötésére a kormányhatározaton alapuló kötelezettségét nem teljesítette. Az alperes magatartása miatt esett el attól, hogy 34.000.000 forint értékben ingatlanvagyonot szerezzen, az ipari parkot létrehozhatta, és emellett az alperes 16.716.033 forint kamatot is leemelt a bankszámlájáról, amivel jogalap nélkül gazdagodott.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperes által megjelölt kormányhatározat alapján soron kívül terhelte a támogatási összeg átutalása, amit 2008. december 19. napján teljesített is. A folyósítást követően kezdődött meg a szerződéskötés előkészítése, ezért 2009. január elején felkérte a felperest a projektjavaslat és az egyéb dokumentumok megküldésére. A 2009. január 16. napján beérkezett felperesi dokumentáció alapján hiánypótlást írt elő, de a felperes csak 2009. augusztus 12-én küldte meg a kért hiánypótlás egyik elemeként megjelölt opciós

szerezéstervezetet. Az alperes egyeztetést kezdeményezett, és 2009. december 14-én a felperes vállalta a szükséges dokumentumok átadását. Mivel nem történt meg, elrendelte a visszafizetési kötelezettséget. Mindkét fél az államháztartás rendszerébe tartozó jogalany, így a költségvetési támogatás felhasználására, elszámolására az államháztartás működésére vonatkozó szabályok irányadóak. Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) és az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (Ámr.) szerint a támogatási szerződésnek kötelező tartalmi elemei vannak, és a támogatási szerződés megkötésének több akadálya lehet függetlenül attól, hogy a támogatói döntést meghozták. A kormányhatározat szerint a költségvetési támogatás felhasználásának célja az Ipari Park fejlesztéshez szükséges földterületek megvásárlása a felperes részéről. A benyújtott projektjavaslat viszont azt tartalmazta, hogy az ingatlanok vételárát a beruházók fizetik, a felperesnek vételi joga keletkezik. Ez nem felelt meg a támogatási célnak. A felperesnek joga lett volna kezdeményezni, hogy a költségvetési támogatást a céltól eltérően használhassa fel (Áht. 13/A. § (3) bekezdés). Az alperes nem tehetett mást, mint hiánypótlásra szólított fel, de a felperes a hiánypótlásnak - neki felróható módon - késedelmesen és nem teljes körűen tett eleget. Az alperes jogszabályi kötelezettsége miatt kért iratokat és információkat (Ámr. 89. § (1) bekezdés). A felperes magatartása, késlekedése, együttműködésének hiánya nagymértékben akadályozta a támogatási szerződés megkötését. Egyetlen alkalommal sem jelezte, hogy a kért iratok beszerzésének akadálya lenne, az iratkéréseket - a kereset előterjesztéséig - nem kifogásolta. Az államháztartásra vonatkozó jogszabályokkal ellentétes az a felperesi állítás, hogy a támogatási szerződés ráutaló magatartással létrejött (Ámr. 134. §), a kormányhatározat csak egy támogatói döntés. Az alperes a szerződés teljesítésére már nem képes (Ptk. 206. §), mert a támogatói döntésben megjelölt határidő eltelt, a hatályos költségvetési törvényben az előirányzat nem szerepel. A költségvetési támogatás visszakövetelésekor is a vonatkozó jogszabályok szerint járt el. Amennyiben a kedvezményezett mulasztásából nem jön létre a támogatási szerződés, a támogatási döntés érvényét veszti (Ámr. 87. §). A kártérítésre vonatkozó kereseti kérelem tekintetében kifejtette, hogy részéről nem történt jogellenes magatartás, és a tevékenysége, illetve a felperes által megjelölt kár között az okozati összefüggés is hiányzik. Emellett az alperes minden tőle telhetőt megtett annak érdekében, hogy a támogatási szerződést a felek megkössék. A szerződéskötés elsődlegesen a felperes magatartása miatt maradt el. Kizárólag olyan dokumentumokat kért, amelyek a kormányhatározat végrehajtásához, a támogatási szerződés megkötéséhez szükségesek voltak. A kamatot a Kincstár az Áht. 64/B. § (2) bekezdése szerint számolta ki, és hajtotta be, az alperes azzal nem gazdagodhatott.

A Fővárosi Törvényszék 2013. március 1. napján meghozott 26.G.40.639/2012/16. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 1.200.000 forint perköltséget. A le nem rótt 1.500.000 forint kereseti illetékről akként rendelkezett, hogy az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a nem pályázati úton, hanem az Ámr. 82. § (1) bekezdés b) pontja szerint egyedi döntéssel (közhatalmi aktussal) megítélt támogatás esetén az Ámr. 87. § (1) bekezdése szerint a szerződéskötésre feljogosított szervezet (az alperes jogelődje) a támogatási döntésben, kormányhatározatban szereplő, továbbá az Ámr. pályázatra irányadó szabályainak megfelelő feltételekkel kellett, hogy a kedvezményezett felperessel támogatási szerződést kössön. A szerződés előkészítő szakaszában megkövetelt, elvárt volt a felperestől az Ámr. 87. § (4) bekezdés b) pontjával összhangban a 8. számú mellékletnek megfelelő adatlap, a projektjavaslat-nyomtatvány megfelelő, a támogatott program, a beruházás célját, megnevezését, megvalósítása helyét, a megvalósításhoz igényelt támogatás összegét, a megvalósítás esetleges egyéb forrásait, továbbá a támogatandó beruházás szakmai, pénzügyi tartalmát bemutató felperesi adatszolgáltatással való kitöltése. A támogatási szerződés része a felperes kötelezettségvállalása, a célhoz kötött támogatás ellenében vállalt felperesi szolgáltatás ismertetése; a megvalósítandó beruházás támogatási céllal összhangban álló megfogalmazása az Ámr. szerint a számon kérhetőség és az ellenőrizhetőség érdekében. Az Ámr. 88. § (1) bekezdése szerint, amennyiben a kedvezményezett a szerződésben vállalt kötelezettségeit nem, vagy csak részben teljesíti, az igénybe vett támogatást annak zárolásával, törlésével visszavonják. Ha a kedvezményezett neki felróható okból nem teljesíti a szerződésben vállalt kötelezettségeit, az igénybe vett támogatás egészét, vagy arányos részét e § (4) bekezdésében meghatározott mértékű kamattal növelt összeggel kell visszafizetnie. A kamat éves mértéke visszavonás, illetve szerződéstől való elállás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresével egyezik meg, de legalább 20%. Az Ámr. 134. § (1), (2) és (8) bekezdésére figyelemmel a helyi önkormányzat nevében kötelezettségvállalásra ellenjegyzéssel, kizárólag írásban kerülhet sor. Az Ámr. szabályozása, a kötelező írásbeliség okán, valamint a Ptk. 198. § (1), (2) és (3), 200. § (1), 201. § (1), 205. § (1) és (2) bekezdései értelmében az elsőfokú bíróság nem állapíthatta meg, hogy a felek között a támogatási szerződés létrejött, hogy annak lényeges tartalmában megállapodtak volna. Az alperesi jogelőd a felperes kötelezettségvállalását tartalmazó projektjavaslatot nem fogadta el. A kormányhatározat sem alakilag, sem tartalmára nézve nem helyettesítette a támogatási szerződést, nem adta meg a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra nézve a támogatási szerződés lényeges tartalmi elemeit. A támogatási szerződés elengedhetetlen

lényeges tartalmi eleme a támogatási célhoz igazodó kezdvezményezetti kötelezettségvállalás, a támogatandó beruházás részletes kidolgozása, megfelelő pénzügyi háttérrel, végrehajtási ütemezéssel való bemutatása. A kormányhatározat, a támogatói döntés szerződéskötési ajánlatnak tekinthető, csupán ajánlati kötöttséget, de nem szerződéskötési kötelezettséget jelentett (Ámr. 85. § (10) bekezdés, Ptk. 211. §). Az elsődleges, a támogatási szerződés létrejöttének megállapítása és az alperes teljesítésre kötelezése iránti kérelmet tehát az elsőfokú bíróság alaptalannak találta, a felek között a támogatási szerződés - figyelemmel a Ptk. 213. § (1) és 217. § (1) bekezdésére - nem jött létre.

A másodlagos kereseti kérelmet illetően rámutatott, hogy az Ámr. és Ptk. rendelkezései szerint az alperes jogelődje oldalán a kormányhatározat, támogatói döntés alapján nem volt szerződéskötési kötelezettség, ezért nem volt alkalmazható a Ptk. 206. § (1) bekezdése. Szerződéskötési kötelezettség hiányában a bíróság a támogatási szerződést nem hozhatta létre.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a támogatási szerződés létrejötté a felperes magatartása, alapvetően hibás, a támogatási céllal ellentétes kötelezettségvállalása miatt hiúsult meg. Az alperes nem járt el jogszabályba ütközően, amikor a projektjavaslatot, a felperes szerződéses célba ütköző ajánlatát nem fogadta el, a támogatási szerződést -melynek kötelező tartalmi elemévé vált volna a projektjavaslat -, nem kötötte meg.

Az alperesi jogelőd károkozó magatartásaként megjelölt az a tevékenység, hogy a támogatási szerződést nem kötötte meg, nem minősül közhatalmi szervező-intézkedő tevékenységnek, így a Ptk. 349. és a 339. §-a nem irányadó. Az alperes szerződést előkészítő tevékenységéről az elsőfokú bíróság megállapította, hogy nem mulasztott, nem járt el jogszabályba ütközően, amikor a felperes szerződéses kötelezettségét, ellenszolgáltatását tartalmazó, de a támogatási céllal ellentétes projektjavaslatát, az ellenszolgáltatásra vonatkozó ajánlatát nem fogadta el, annak megfelelő tartalommal a támogatási szerződést nem kötötte meg. Jogellenes magatartás hiányában a kártérítésre irányuló keresetet alaptalannak találta.

A támogatási szerződés megkötésének elmaradása, meghiúsulása, az alperes szerződés nélküli szolgáltatása, a támogatás 2008. decemberi folyósítása, az alperes hátrányára és a felperes oldalán jelentkező vagyoni előny miatt indokolta volna a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazását. A felperes szerződés hiányában köteles volt az őt meg nem illető támogatási összeget visszatéríteni, melynek kamatvonzata a Ptk. 360. § (1) bekezdése és 364. §-a szerint a folyósítás napjától a visszafizetés idejéig állt fenn. Ezért jogszerű volt a kamat felszámítása. Az alperes jogalap nélkül nem gazdagodott.

Az elsőfokú bíróság a perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet, az illetékekről szóló XCIII.

törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. és 14. §-a alapján rendelkezett.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett keresetének teljesítése érdekében.

A Fővárosi Ítéltábla 2014. április 2. napján meghozott 3.Pf.21.111/2013/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 600.000 forint másodfokú perköltséget. Rendelkezése szerint a le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy az ügyben a kormányhatározat meghozatalakor hatályos Ámr. rendelkezéseit kellett alkalmazni. Az sem volt vitás, hogy a támogatás tárgyában pályázatot nem írtak ki, ezért a kormányhatározat egyedi támogatói döntésnek minősül. Erre tekintettel nem osztotta azt az álláspontot, miszerint az Ámr. VII. fejezetének (78-93/C. §) szabályai alkalmazhatók. Az Ámr. 2. § 67. pontjának meghatározásából indult ki, miszerint a kormányhatározat alapján átcsoportosított előirányzat felhasználására tett és a határozat megjelenésétől számított hatvan napon belüli intézkedés dokumentuma minősül a kötelezettségvállalás dokumentumának, vagyis nem a kormányhatározat, hanem annak dokumentuma minősül kötelezettségvállalásnak. Ez a 2008. december 23-án kelt alperesi irat, ami a kormányhatározatban foglaltak szerint tartalmazta a támogatás célját, lényegét, a szerződés megkötésének szükségességét és feltételeit. A támogatási szerződés nem visszterhes megállapodás, a támogatott azonban a meghatározott összeget csak akkor használhatja fel, ha elfogadja a támogató által meghatározott célt, feltételeket, egyebek mellett az elszámolási kötelezettséget. Helyesnek minősítette azt a megállapítást, hogy a támogatási szerződésnek tartalmaznia kell a felperes kötelezettségvállalását és egyebek mellett a támogatási céllal összhangban álló beruházás leírását. Mindez a Ptk. 211. § (1) bekezdése értelmében azt jelenti, hogy az alperes iratához ajánlati kötöttség kapcsolódik, vagyis az egy megállapodást kezdeményező nyilatkozat. Az ajánlat megtételével függő helyzet alakult ki, amely az ajánlati kötöttség leteltével ért véget. A feltételként kért, a felperes által elkészített projektjavaslat alpereshez való megküldése nem hozta létre a szerződést, tartalma ugyanis nem felelt meg a kormányhatározatban és az alperesi iratban megfogalmazott célnak, annak, hogy az Ipari Park fejlesztéséhez szükséges földterületeket a felperes vásárolja meg. A projektjavaslat egy vételi jogos konstrukciót tartalmazott arra utalással, hogy a felperes a beruházókkal fizettetné meg az ingatlanok vételárát. Mindezekre tekintettel az alperes alapos okkal kért további adatszolgáltatást. A felperes nem hivatkozhat arra, hogy a vételi jogos konstrukciót

az alperes javasolta, hiszen azt először az általa megküldött projektjavaslat tartalmazta. Mivel a támogatási szerződés megkötésének feltételeit a támogató jogosult meghatározni, kiköthette azt is, hogy a megvásárolt ingatlanoknak a támogatott tulajdonába kell kerülniük, és meghatározott ideig ott is kell maradniuk. A felek közötti iratváltásból megállapítható, hogy az alperes ezt követően az ajánlatát fenntartotta, kizárólag az általa meghatározott feltételek teljesítését kérte. 2010. március 22-i iratban egyértelműen meghatározta azokat a dokumentumokat, amelyeket a támogatási szerződés létrejöttéhez, megkötéséhez szükségesnek tartott. Ezeket pedig a felperes nem csatolta teljes körűen. A felperesnek megfelelő idő állt rendelkezésére. Ennek ellenére később sem küldött az alperesnek olyan iratot, amely teljes egészében eleget tett volna a meghatározott feltételeknek, és mindez azt jelentette, hogy az alperes ajánlati kötöttsége a Ptk. 211. § (2) bekezdése értelmében megszűnt. A felek között a támogatási szerződés nem jött létre, ezért az elsődleges kereseti kérelem nem megalapozott.

A másodlagos kereset tárgyában kifejtette, hogy az alperest nem terhelte szerződéskötési kötelezettség, a kormányhatározatnak ilyen joghatása nincsen, az alperesi kötelezettségvállalás csak ajánlati kötöttséget eredményezhetett.

A harmadlagos kereset esetében helyesnek minősítette az elsőfokú bíróság levezetését. Az alperes eljárása nem volt jogellenes, a felperes rovására jogalap nélkül nem jutott vagyoni előnyhöz. E körben az Áht. 64/B. § (1) és (2) bekezdésének tulajdonított jelentőséget. A felperes támogatási szerződés nélkül, tehát jogtalanul vette igénybe a központi költségvetésből származó támogatást. Elismerte, hogy azt a számláján tartotta, könyveiben szerepeltette, kamatait felhasználta, és ez kimeríti az igénybevétel fogalmát. A Kincstár jogszerűen járt el, amikor a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatot szedett be a felperestől.

A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján határozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte, és mert a döntéshez szükséges tények megállapíthatók, a jogszabálynak megfelelő új, a felperes vagylagos kereseti kérelmének helyt adó határozat hozatalát, így elsődlegesen annak megállapítását, hogy a felek között a támogatási szerződés létrejött, és kérte az alperes kötelezését a szerződés teljesítése jogcímén 34.000.000 forint megfizetésére, másodlagosan a támogatási szerződés létrehozását, annak tartalma megállapítását az alperes egyidejű kötelezésével 34.000.000 forint megfizetésére, harmadlagosan kártérítés címén kérte az alperes kötelezését 34.000.000 forint és ennek 2011. október 28. napjától számított késedelmi kamata, jogalap nélküli gazdagodás címén 16.413.083 forint és ennek 2012. december 13. napjától számított késedelmi

kamata megfizetésére. A felülvizsgálati kérelem szerint az elsőfokú ítélet több tekintetben is jogszabálysértő. A kormányhatározat az önkormányzati miniszter számára kötelezettségként írta elő a támogatási szerződés megkötését, és nem adott felhatalmazást arra, hogy a megállapodást terhesebbé tegye újabb feltételek támasztásával. Előadta, hogy a törvényhozó közhatalmi jogát adta át a kormánynak, mely szervezet egy atipikus polgári szerződés feltételeit meghatározva adta át azt ügyintézésre a teljesítési segédnek minősülő minisztériumnak. A teljesítési segéd nem támaszthat a megbízás keretein túl többletfeltételeket. Az alperes a kormány egyedi döntését hiúsította meg azzal, hogy a szerződést elő sem készítette. Téves az a bírói okfejtés, miszerint nem volt megállapítható a peres felek között a támogatási szerződés létrejötte, hogy a felek a szerződés tartalmában nem állapodtak meg. A támogatási szerződés elsődlegesen a kormányhatározat kihirdetését követően a projektjavaslat felperes általi benyújtásával 2009. január 16. napján létrejött, de legkésőbb 2010. április 16-án, amikor a felperes az alperesi elvárásoknak megfelelően a testületi határozatot, szerződéstervezetet megküldte. A másodfokú bíróság ítéletének a Ptk. 211. § (1) bekezdésére alapozott indokolása azt eredményezi, hogy a támogatási szerződés létrejött, hiszen a felperes megküldte a szerződéstervezeteket. Ha az alperes 2010. március 22-i felhívása új ajánlatnak minősülne, akkor is létrejött a támogatási szerződés, hiszen 2010. április 14-i irat szerint a felperes az adásvételi szerződésekben az előírt kikötéseket feltünteti, és tudomásul veszi a 2010. március 22-i iratban foglalt egyéb feltételeket. A Ptk. 213. § (1) bekezdése alapján a támogatási szerződés létrejött, amikor a 2010. április 14-i irat az alperes jogelődjéhez megérkezett. Téves, hogy az alperest nem terhelte szerződéskötési kötelezettség. A kormányhatározat a 2010. december 31-i elszámolási határidőt, valamint szerződéskötési kötelezettséget írt elő az önkormányzati miniszter részére. A jogerős ítélet tehát a kormányhatározatba, a Ptk. 4. §-ába, 5. § (1), 211. § (1) és 213. § (1) bekezdésébe ütköző módon nem állapította meg a támogatási szerződés létrejöttét. A másodlagos keresetet illetően hivatkozott arra, hogy a felperes törvényes képviselője és a képviselőjében eljáró ügyvéd tanúként egybehangzóan úgy nyilatkozott, az alperes volt az, aki az opciós szerződés tervezetét a felperestől kérte. Az ezzel ellentétes ítéleti megállapítás tekintetében nem teljesült a Pp. 221. § (1) bekezdése. A vételi jogot alapító szerződéssel összefüggésben nem megalapozott az az elsőfokú ítéleti megállapítás, hogy hiányzik, illetve kizárt a megszerzett vagyon önkormányzati tulajdonban tartása. A kormány által a felperes részére - egyedi döntéssel - nyújtott támogatás egyben kötelezettségvállalásnak is minősült. A döntést követően a támogatási szerződés megkötése már nem volt mérlegelhető, az alperes nem köthette pályázat, dokumentáció benyújtásához. Az ajánlati kötöttség a kormányhatározat meghozatalát követően beállt,

a felperes polgári jogi igénye megnyílt. Az alperes által hivatkozott Ámr. 87. § (3) bekezdése a felperes vonatkozásában nem értelmezhető. A 2009. januárjában megküldött projektjavaslat tekintetében az alperesi jogelőd nem tett olyan nyilatkozatot, hogy az abban foglaltak nem megfelelőek. A 2010. március 22-i irat volt az első, amelyben kifogásolta a vételi jogot alapító szerződést közölve, hogy az nem megfelelő a támogatási célhoz. A felperes joggal volt abban a hiszemben, hogy a vételi jogot alapító szerződést leszámítva a projektjavaslatát az alperesi jogelőd elfogadta. A harmadlagos kereseti kérelem kapcsán is az elsőfokú bíróság érvelését vitatta, miszerint a felperes oldalán jelentkezik jogalap nélküli gazdagodás. A felperes sem a támogatási célzatot, sem a támogatásra, annak felhasználásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket nem szegte meg. A felhasználás elmaradása nem neki róható fel, kizárólag annak, hogy az írásbeli szerződés megkötése elmaradt. Az Ámr. szerint kizárólag a szerződés megszegése, a támogatási céltól eltérő felhasználás esetén számítható fel a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamat. A felek között a támogatási szerződés ténylegesen írásban nem jött létre, így szerződésszegésről, céltól eltérő felhasználásról a felperes esetében nem lehet szó. Az alperes jogszabályba ütköző módon alkalmazta és szedte be a Kincstár útján a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatot. Tévesnek minősítette a jogerős ítélet érvelését, hogy a támogatást igénybe vette. A támogatási összeget elkülönített, zárolt számlán tartotta, azt le nem köthette, azzal pénzügyi tranzakciót nem bonyolíthatott le. Téves az a megállapítás is, hogy már a számlán tartás, a könyvekben való szerepeltetés, a kamat felhasználása kimeríti az igénybevétel fogalmát. Azzal, hogy az alperes sem az inkasszálást megelőzően, sem azt követően a felperest nem tájékoztatta az igényéről, nem szólította fel a teljesítésre, megszegte a Ptk. 4. §-át, 5. § (1) bekezdését. A késedelmi kamattal kapcsolatban - fenntartva azt az álláspontját, hogy jogszerűtlen volt az érvényesítése -, felszámítása legfeljebb 2011. március 7. és október 27. napja közötti időre vonatkozhatott volna. Téves az elsőfokú bíróság megállapítása, mely szerint jogellenes alperesi magatartás hiányában alaptalan a kártérítés címén támasztott követelés. Ennek ésszerű és logikus indokát az ítélet nem tartalmazza. Hivatkozott a Ptk. 6. §-ára, arra, hogy mindvégig jóhiszeműen járt el, ellentétben az alperessel, aki már az egyeztetések kezdete óta tudta, hogy az opciós szerződést nem fogadja el, de erről a felperest időben nem tájékoztatta.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy az az elsőfokú ítéletet támadta. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A felülvizsgálati kérelem a korábban előadottakhoz képest új elemet nem tartalmaz. Az első- és másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat helyesen és teljes

körűen értékelte, a tényállást helyesen állapította meg, és helytállóak a következtetései. Téves a felperes hivatkozása az Ámr. 82-86. §-aiban meghatározott fejlesztési támogatásokra vonatkozó speciális szabályokra. A kormányhatározat nem minősült kötelezettségvállalásnak, maga is úgy rendelkezett, hogy „felhatalmazza” és nem „kötelezi” az önkormányzati minisztert a támogatási megállapodás megkötésére. A felek között a támogatási szerződés nem jött létre, az alperesnek szerződéskötési kötelezettsége nem volt. A kormányhatározat 16. pontjában létrehozta a Ipari Park fejlesztéséhez szükséges földterületek megvásárlásának támogatása címet, amellyel az akkori önkormányzati miniszter részére kötelezettséget állapított meg, de nem vállalt szerződéskötési kötelezettséget, nem kötött polgári jogi szerződést. Költségvetési szerv kizárólag olyan szerződést köthet, amely nemcsak a Ptk., hanem az államháztartás működésére vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek is megfelel. Amennyiben észleli, hogy a támogatandó személy a támogatást nem jogszerűen kívánja felhasználni, nem köthet támogatási megállapodást. A felperes magatartása, együttműködésének hiánya nagy mértékben akadályozta a támogatási szerződés megkötését. A hiánypótlási felhívásokra nem, vagy csak hónapokkal később és hiányosan reagált. Az alperes következetesen mindig ugyanazokat a dokumentumokat kérte (projektjavaslat, kormányhatározatra vonatkozó képviselő-testületi határozat, tulajdoni lapok, adásvételi szerződéstervezet, önkormányzati nyilatkozat arra, hogy a megvásárolt területek tíz évig önkormányzati tulajdonban maradnak). Az államháztartásra vonatkozó jogszabályokkal ellentétes az a felperesi állítás, hogy a támogatási szerződés ráutaló magatartással létrejött. Az alperesnél nincs olyan dokumentáció, ami azt igazolná, hogy az opciós szerződés megkötését kérte, és ilyen iratot a felperes sem csatolt. A kormányhatározat megfogalmazása alapján sem az alperes, sem a felperes részéről kellő gondosság mellett nem merülhetett fel az opciós szerződés jogszerűsége. E körben irreleváns a felperesi tanúk nyilatkozata, mivel az alperesnek a kormányhatározat jogszerű végrehajtására kellett törekednie. A felperes által becsatolt projektjavaslat alapján nem volt értelmezhető, hogy amennyiben az Ipari Park fejlesztéséhez szükséges földterületek vételárát a beruházók fizetik meg, a felperes mire kívánja felhasználni a támogatás összegét. Az alperes a támogatási megállapodás megkötése érdekében az adott helyzetben elvárható magatartást tanúsította. A harmadlagos kérelemmel összefüggésben rámutatott, hogy a kormányhatározat alapján az alperesi jogelődnek soron kívül kellett folyósítani a támogatás összegét. 2010 májusában már jelezte a felperesnek a visszafizetés kötelezettségét arra az esetre, ha a támogatási szerződés megkötésének alapját képező dokumentumokat nem nyújtja be. A visszafizetési kötelezettséget 2010. augusztus 23-án rendelte el, de a felperes a támogatást nem fizette vissza. Az Áht. 18/A. § (1) bekezdés a) pontja, 18/B. § (1) bekezdés k) pontja alapján a Kincstár a visszakövetelés végrehajtásakor a

jogszabályoknak megfelelően járt el.

A jogerős ítélet jogszabálysértését a felülvizsgálati kérelem abban jelölte meg, hogy nem állapította meg a támogatási szerződés létrejöttét, illetve hogy ennek hiányában a szerződéskötési kötelezettség alapján nem hozta azt létre, és nem kötelezte az alperest teljesítésre, avagy mindezek hiányában nem marasztalta kártérítés címén a támogatás összegében, és a felperessel szemben alkalmazott késedelmi kamatot jogalap nélküli gazdagodás okán nem téríttette vissza.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód, a perben támadott jogerős ítélet azonban nem jogszabálysértő.

A Kúria előljáróban rámutat, hogy felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet ellen terjeszthető elő (Pp. 270. § (2) bekezdés), ezért a felülvizsgálati kérelemnek az elsőfokú ítéletet támadó részei csak annyiban értékelhetők, amennyiben azok a jogerős ítéletnek is a részét képezik. Úgyszintén utalni kell arra, hogy a felperes elsődleges, illetve másodlagos kereseti kérelmei valójában egymást kizáróak, mert feltéve, de meg nem engedve vagy létrejött a szerződés, vagy szerződéskötési kötelezettség mellett a félnek igénye van a szerződés bíróság általi létrehozására. Ugyanazon tényállás mellett e két igény nem állhat fenn.

A kereset alapjául felhívott kormányhatározat nem szólt másról, mint hogy a kormány a) a Ipari Park fejlesztéséhez szükséges földterületek megvásárlása érdekében támogatás céljából 34.000.000 forintot csoportosít át, b) felhatalmazta az önkormányzati minisztert, hogy a támogatás összegét - meghatározott időpontig történően elszámolás kötelezettségével - soron kívül folyósítsa a felperes e célra elkülönített számlájára, c) felhatalmazta az önkormányzati minisztert, hogy a támogatás felhasználásának feltételeiről a felperessel támogatási szerződést kössön.

A Kúria egyetértett a jogerős ítélet azon levezetésével, hogy az alperes 2008. december 23. napján kelt felpereshez címzett irata a megállapodást kezdeményező irat volt. Ebben a felperest tájékoztatta a támogatási szerződés megkötésének feltételeiről, a szerződés előkészítéséhez szükséges dokumentumok köréről. A felperes által összeállított 2009. január 16. napjával keltezett projektjavaslat tartalmazta a beruházás részletes bemutatása cím alatt, hogy „az ingatlanok vételárát a beruházók fizetik meg, azonban az ingatlanokra az önkormányzatunk a terület tulajdonosaival vételi jogot alapító opciós szerződést kíván kötni, hogy az összesen 361,9 hektár tulajdonjogát együtt értékesíthesse.”

A projektjavaslat ilyen tartalommal viszont nem felelt meg a kormányhatározatban megfogalmazott azon kritériumnak, hogy az önkormányzat, azaz a felperes számára biztosít támogatást a fejlesztéshez szükséges földterületek megvásárlására. Az ezt követően folytatott szóbeli és írásos egyeztetés nem vezetett arra az eredményre, hogy a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezése megtörténjen. Nem voltak tartalmilag találkozó jognyilatkozatok, így a szerződés nem jött létre, amire egyébként az Ámr. 134. § (8) bekezdése írásbeliséget rendelt.

A Ptk. 198. § (1) bekezdése értelmében jogszabály a szerződés kötését kötelezővé teheti. A felperes a szerződéskötési kötelezettséget a kormányhatározatból vezette le. A kormányhatározat azonban nem minősült jogszabálynak, hanem az állami irányítás egyéb jogi eszközének (jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 46. § (1) bekezdés). A kormányhatározat tehát szerződéskötési kötelezettséget nem írhat elő, ahogy nem is tette.

A kormányhatározat végrehajtása során az alperes (és jogelődje) jogszerűen járt el. Nem tett mást, mint a kormányhatározatban megfogalmazott cél megvalósításához, a kormányhatározatban foglaltakkal összhangban elvárta a csak a felperes által teljesíthető előkészítő anyag biztosítását. Ez a felperes magatartására visszavezethető okból nem volt alkalmas arra, hogy az egyébként rendelkezésre álló kellő idő alatt a szerződés megkötését lehetővé tegye. Nem az alperes magatartása idézte elő, hogy a felperesnek a támogatás összegét vissza kellett fizetnie. Az alperes nem tanúsított olyan magatartást, ami kártérítési felelősségét (Ptk. 339. § (1) bekezdés) megalapozná.

A felperes kamatfizetési kötelezettsége az Áht. 64/B. § (1) és (2) bekezdésén alapult. A törvény által előírt kamatfizetési kötelezettség összegével az alperes jogalap nélkül nem gazdagodhatott (Ptk. 361. § § (1) bekezdés). Megjegyzi a Kúria, hogy a felperes a kamatfizetési kötelezettsége mértékét mérsékelhette volna, ha a támogatás összegét az alperesi felszólítást követően nyomban visszautalja, és nem várja be, hogy azt több mint egy évvel később beszédési megbízással emeljék le a számlájáról.

Mivel a jogerős ítélet a felülvizsgálat kérelemben írt okból nem jogszabálysértő, azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta. A sikertelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles az alperes képviseltével járó jogtanácsosi munkadíjat megtéríteni (Pp. 75. § (2) bekezdés). A felperes illetékmentessége folytán a felülvizsgálati illeték az államot terheli (Itv. 5. § (1) bekezdés b) pont, 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §).

, 2014. október 29.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k.  
előadó bíró Dr. Szűcs József s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő